

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

РІК LVII Ч. 199. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го СЕРПНЯ 1949.

СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY

No. 199. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 27, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТИВ За кордоном

Тел. „Свобода“: B'ergen 4-0897 — 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: B'ergen 4-1016

THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

СЛІДСТВО В СПРАВІ ЛІТАКІВ
БУЛО ОПЕРТЕ НА НЕПРАВДІ

Вашингтон, 25 серпня. — Допити в справі замовлень на бомбардувальник B-36, ведені в комісії палати репрезентантів упродовж двох тижнів, застановлено, коли суспендований урядовець департаменту маринарки, Седрик Р. Ворт, признався, що то він вислав був лист без підпису до комісії збройної служби в палаті з закидами, наче б департамент маринарки замовив ці літаки тому, що хтось хотів при цьому заробити як посередник. Ворт висловив свій жалі з приводу безпідставного доносу, який на нис багато шкоди і кинув лише світло на секретаря оборони Луїса Джансона, секретаря повітряних сил В. Стюарта Саймонгтона, інших високих урядовців і Флойда Олума, президента Корпорації Консолідейтед Волт, яка виробляє ці бомбардувальники. Комісія одностайно признала, що не було ніякої підстави до слідства і відпочила своє засідання до початку місяця жовтня. Уряд має винахід для охорони бомбардувальника B-36.

Д-р Карл Т. Комптон, президент Ради Дослідів департаменту оборони, виявив, що Злучені Держави переводять вправи з незвичайно важливим винаходом, який має на меті захоронити бомбардувальник B-36 перед нападом швидких пружинних турбо-літаків. Цей винахід має бути добрий не тільки для оборони, але й для нападу. „Це дуже важливе для нас тому, що далекосяжні стратегічні бомбардувальники є дуже придатною зброєю в наших військових арсеналах“ сказав Комптон.

ГЕН. ВОН УЖИВАВ ІМЕНІ
ПРЕЗИДЕНТА ДЛІ ПРИ-
ВАТНИХ ЦІЛЕЙ.

Вашингтон. — Військовий прибічник президента, ген. Гарі Г. Вон, якому закидають, що він помагає посередникам при надаванні урядових контрактів, написав в 1945 р. лист до департаменту стейту, з дорученням приспівити видачу паспорту до Італії Джанові Мараноно, який їздив туди для закупки парфумових олій для фірми Верлі з Шікаго. Вон сказав у листі, що президент є інтересований в цій справі. Фірма Верлі подарувала сім холодильних високих урядовців і пані Труман. Лист подано до протоколу сенатської комісії, яка веде допити над заробітками посередників, яких тепер загально клеймують назвою „пять-відсотковців“.

НИЖЧА ПАЛАТА КОНГРЕ-
СУ УХВАЛИЛА СОБІ СВЯ-
ТОЧНУ ПЕРЕРВУ.

Замість ваканцій палата репрезентантів ухвалила собі святочну перерву на 26 днів. Це зроблено тому, що сенат не згодився на ваканції. Отже урядово повний конгресс відбуває наради, однак в практиці членів палати репрезентантів не буде в Вашингтоні. Ті конгресмени, які остануться у Вашингтоні, не можуть переводити голосування над акціями справами. Вони можуть тільки передавати свої промови до друку в конгресові протоколи, якщо приймуть їх впродовж п'яти днів.

СУДДА НЕ ДОПУСТИВ ДО
НЕВДАЧІ В ПРОТИКОМУ-
НІСТИЧНИЙ ПРОЦЕСІ.

Нью Йорк. — Суддя Гарольд Р. Медіна, який проводить у процесі проти комуністів, обвинувачених у змові проти американського уряду, відмовився жаданню оборони, щоб признати процес „невдачним“ та звільнити підсудних від обвинувачення. Це сталося після того, як оборонці внесли до суду жалобу на члена лави присяжних суддів, Росела Джени, наче б він упродовж процесу розмовляв зі співачкою Карол Нейтсенсон і перед нею виявив своє негодкування проти комуністів. Суддя заявив, що після дбайливого перестудіювання жалоби, списаної на 90 сторінок, він не знайшов potwierдження цього факту в записаннім зізнанні пані Нейтсенсон. Суддя теж зажадав задержання тих паперів в суді, щоб можна було перевірити, чи часом хтось з посторонні людей не пробує порозумітися з членами судейської лави. Медіна не тільки відмовився жаданню оборони, але й відмовився перервати судову розправу, щоб оборона могла зорієнтуватися в новій ситуації, створеній такою відмовою. При цій нагоді Медіна подав до відома публіки, що водночас з внесенням жалоби проти члена судейської лави посилалися до суду тисячі телеграм і листів з жаданням, щоб суддя звільнив з тюрми трьох підсудних, які засуджені до кінця процесу за непослух суду. Медіна наважувався агітацію при допомозі телеграм і пікетування суду як спроби залякування судді. Він заявив, що не дасть себе тероризувати, бо він заступає ділянку виміру справедливості уряду Злучених Держав. Навпаки, сказав суддя, треба щось зробити, щоб не допустити до дальших спроб залякування суду і впливання на судейську незалежність. Медіна відмовив теж жаданню підсудного Деніса, щоб поставити в стан обвинувачення прокуратора МекГоґі за те, що нібито він змовляється з присяжним суддею.

ЗА ДОПУЩЕННЯ ДО ЗДА-
ВТКАЧІВ З-ПІД СОВЕТІВ.

Вашингтон. — Конгресмен Емануел Селлер з Нью Йорку виявив, що розвідка служба збройних сил звернулася до конгресу, роб у новим імміграційним законі вмістити постанову про допущення до Злучених Держав 15,000 втікачів з-поза Залізної Заслони. Селлер сказав, що в проєкті палати репрезентантів встановлено таку точку тому, що втікачі можуть подати важливі інформації американській владі про положення в Советському Союзі.

ТЕЛЕВІЗІЯ В КРАСКАХ.

Нью Йорк. — Радіо Корпорейшен оф Америка винайшла спосіб передавання по радіо картин у всіх краках. Доєй передавано картини по телевізії тільки в білих і чорних краках. Новий винахід буде впроваджений вже найближчого місяця.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПЕРЕЧУЄ НЕПО-
РОЗУМІННЯ МІЖ ЗДА
Й АНГЛІЄЮ

Вашингтон, 25 серпня. — З огляду на надходячу конференцію між Америкою, Великобританією й Канадою в справі недовіри доляра в торговельному обороті, президент Труман заперечив, наче б між Америкою й Англією існувало якесь тертя. Президент сказав, що існування непорозуміння викликає критика в американських газетах теперішньої британської господарки. Окремі американські кореспонденти поїхали до Англії на студії тамошніх економічно-фінансових відносин і з їхніх звітів можна набрати враження, що між Лондоном і Вашингтоном йде якась неприхильна виміна думок в справі недалекої монетарної конференції. Президент надіється, що конференція принесе якісь користи і американські урядовці будуть прислухуватися прихильно до виводів британських та канадських представників. Конференція назначена на 7 вересня і до неї робить підготовку департамент скарбу й департамент стейту.

Заки це президент висловив свою думку про конференцію, він передав конгресові четвертий з черги звіт з діяння Адміністрації Економічної Кооперації, яка переводить у життя План Маршала.

ЗАКОН ПРО ЗБРОЄННЯ ЗВ'Я-
ЗУЮТЬ З АТЛАНТИСЬКИМ
ПАКТОМ

Вашингтон. — До законопроект додано в сенатській комісії дві поправки, які мають на меті зв'язати зброєння Європи з Атлантиським Пактом. Як уже було зазначено, підставою такої поправки може бути вислати західно-європейським країнам надлишки американської зброї до висоти пів біліона доларів ще в теперішньому скарбовому році, який кінчиться 30 червня 1950 р. Тому, що сенатори прихильно поставилися до таких поправок, Там Коналі, президент сенатської комісії закордонних справ заявив, що бил буде переданий під наради повному сенатові негайно.

ЗА СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬ-
КИХ БІБЛІОТЕК ПРИ КАНА-
ДІЙСЬКИХ УНІВЕРСИТЕТАХ

Вінніпег, Канада. — Комітет Українців Канади оприлюднює, що його старанням стало актуальним впровадження до програми студій навчання української мови в канадських університетах. Дотепер українська мова була введена як предмет в університеті в Саскатуні, а від нового шкільного року буде введена в університеті Манітоба. Переходно, у формі вечірніх курсів, буде викладана українська мова при університетах в Торонто й Монтеалі. Такі ж старання ведуться за впровадження навчання української мови в інших університетах. Щоб посприяти цій справі треба творити українські бібліотеки при університетах, бо професори й студенти мусять мати українську книжку для користування під час студій. Комітет Українців Канади рішив звернутися до українського громадянства у цілій Канаді з проханням надіслати до КУК українські книжки, з яких можна б творити українські бібліотеки при університетах.

ФРАНЦУЗИ ВІЗМУТЬ
УЧАСТЬ В ГОСПОДАР-
СЬКИХ НАРАДАХ

Париж, 26 серпня. — Тут повідомлено, що у фінансовій конференції між представниками Злучених Держав, Великобританії й Канади, яка відбувається у Вашингтоні на початку наступного місяця та у зв'язку з фінансовою кризою в країнах стерлінгової системи, візьме участь теж французька делегація. Францію репрезентуватиме на цій конференції міністер закордонних справ Роберт Шуман, міністер фінансів Моріс Пече та цілий ряд фінансових експертів.

„МИРНА“ КОНФЕРЕНЦІЯ В
МОСКВІ ПІД ЗНАКОМ НОВИХ
НАПАСТЕЙ НА АМЕРИКУ

Москва, 26 серпня. — Чергова комуністична, тим разом все-російська „конференція друзів миру“, почалася тут вчора скаженою атакою советської преси на Злучені Держави Америки, на американський нарід та його уряд. В конференції бере участь около 1500 делегатів з 10-го Советського Союзу та численні п'ятиколонні гості з-за кордону. Ухвалено резолюцію „боротьби за мир проти воєнних підпалювачів“ та вибрано російський „мирний комітет“. Поет Ніколай Тіхонов, забираючи голос до першої годинки, говорив: „американські канібали намагаються заставити європейські народи, щоб вони вибирали з воєно каштанів для американських імперіалістів, але всі їхні доктрини, блокни і пакти згорі засуджені на ганебну невдачу“. Промовці зокрема накидалися на президента Трумана, шефа злучених штабів американських збройних сил, ген. Омара Бредлі, та інших американських державних мужів. На порядку наряд є теж справа Тіта й його уряду, що без сумніву будуть засуджені „зрадниками міжнародного пролетаріату“.

БОРІТЬБА ПРОТИ ЦЕРКВИ
В ЧЕХІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Прага, 26 серпня. — Чеська комуністична преса і урядові представники знову почали шалену кампанію проти Католицької Церкви в країні. Міністер внутрішніх справ Вацлав Носек, в своєму наказі для уніформованої і таємної поліції з нагоди п'ятиріччя словацького повстання проти німців, говорив про священників і монахів, як про „жорстоких і безпощадних ворогів“, останочна розправа і знищення яких є тепер не менш важливою як боротьба проти німців п'ять років тому.

ПОЛЬСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ
ДОМАГАЮТЬСЯ ЗІРВАННЯ
З ВАТИКАНОМ

Варшава, 26 серпня. — В польській комуністичній пресі починається видвигати домагання, щоб польська Католицька Церква зірвала свої „політичні зв'язки“ з Римом і Заходом. Тільки тоді її запевняється „внутрішнє життя“ без урядової інтерференції.

ЮГОСЛАВІЯ НЕ
ЗДАЄ ПОЗИЦІЇ

Белград, 26 серпня. В слід та в доповненні югославської урядової відповіді на советську ноту, орган югославської комуністичної партії „Борба“ аналізує теперішнє положення та приходить до висновку, що єдиним бажанням і ціллю советського уряду є повалити теперішній уряд Югославії та наставити там покірних своїх агентів. При цьому газета стверджує, що конфлікт тепер має виразно югославсько-моковський характер, хоча його почав Комінформ. Стверджуючи, що Кремль виключає будь-яке мирне поладження конфлікту, за винятком повної капітуляції, газета черпає підкреслює рішучість Югославії видержати на своїх позиціях вповні суверенної країни, без огляду на всі погрози і хитрощі Кремля.

СОВЕТИ ТРИМАЮТЬ ДВОХ
АМЕРИКАНЦІВ ЯК ЗАКЛАД-
НИКІВ ЗА СВОЇХ ДЕЗЕРТИ-
РІВ

Нью Йорк. — Двох студентів Пенсильванського університету придержала советська влада Німеччини як закладників за двох советських армійських дезертирів, які ніби то скоротилися в американській зоні. Це виявив Едвард Олснер, президент Юнайтед Стейтс Навігейшен Компані, якого брат Ворен щез разом з товаришем Петром Селлерс у советській зоні. Урядовці департаменту стейту потвердили вістку про затримання американських хлопців, не вважаючи на те, що американська влада перевела слідство і запевнила росіян, що советських дезертирів нема в американській зоні.

НАГОРОДИ ДЛЯ ЕНКАВЕ-
ДИСТІВ

Лондон, 26 серпня. — Московська радіостанція повідомила сьогодні про масові відзначення та нагороди для советських відділів безпеки „за доблестне виконання спеціальних доручень уряду“. В повідомленні не згадується які це були „спеціальні доручення“, хоча їх неважко здогадатися.

„ЧУДА“ В ПОЛЬЩІ

Варшава, 26 серпня. Вчора тут зголошено вже 18-те з ряду „чудо“ за останні місяці, цим разом в одній з двох місцевих православних церков. „Чудо“ мало полягати в тому, що в церкві почали плакати образи і статуї святих. Поліція замкнула церкву з огляду на натовп побожних і цікавих.

ПОЛЬСЬКА „ВДЯЧНІСТЬ“
ЗА АМЕРИКАНСЬКУ
ДОПОМОГУ

Варшава, 26 серпня. Польська преса накидується на Злучені Держави, що єдину допомогу яку вони вислали Польщі після війни, це було „кінське м'ясо і жувальна гума“. Як відомо,

ГЕНЕРАЛЬНИЙ НАСТУП НА
ОСТАНКИ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ
ПАРТИЗАНІВ В ГРЕЦІЇ

Атени, Греція, 26 серпня. — П'ять дивізій грецької армії почали генеральний наступ на останки большевицьких партизанів в горах Граммос, що були досі найбільшою партизанською твердиною. Після розгромлення большевицьких дивізій були залишені ще єдиним тереном сконцентрованих большевицьких сил, що вели регулярну війну, користуючись всебічною допомогою комуністичних урядів Альбанії, Болгарії й Румунії як теж міжнародного большевизму. Югославія, згідно з твердженнями Балканської Комісії Об'єднаних Націй, в останньому часі перервала свою допомогу. Силу большевицьких партизанів в горах Граммос обраховується на 5,000 осіб, що мають всі роди озброєння та сильно розбурдовані укріплення. Вже в першому дні наступу, в якому розвивав велику активність грецька авіація, армії вдерлися в партизанські позиції та ведуть запеклі бої. В урядових колах не скривається, що ця військова акція має на меті остаточну ліквідацію партизанських сил і остаточне закінчення громадянської війни в Греції.

ФІНСЬКІ КОМУНІСТИ ПЛЮ-
НУЮТЬ ДАЛЬШУ АКЦІЮ
ДЛЯ ПОВАЛЕННЯ
УРЯДУ

Гельсінкі, 26 серпня. — Прем'єр Фінляндії, Карль Фягергольм, заявив вчора на пресовій конференції, що уряд передбачує дальшу акцію комуністичної п'ятої колонії для повалення теперішнього режиму. Він здогадується, що цим разом комуністи почнуть, правдоподібно, страйк в залізній індустрії, щоб в той спосіб унеможливити урядові спрату воєнних відшкодувань для Соєвств і тим самим створити Кремлеві передумови для відповідної акції. Рахуючись з такими можливостями, уряд завчасу робить відповідні проти-заходи.

СПААК ПРОТИ КРИТИКАН-
СТВА БРИТАНСЬКОГО
УРЯДУ

Страсбург, 26 серпня. — Предсідник Дорадчої Асамблеї Ради Європи, Поль-Генрі Спаак, виступив вчора проти завеликого критиканства, зверненого проти лейбуристського уряду Великобританії та його господарської політики, вважаючи це за перешкоду в змаганнях до об'єднання Європи. Спаак теж вважає, що західно-європейські країни вже досягнули досить велику єдність в своїх політичних і господарських програмах, щоб забезпечити повний успіх Плану Маршала. Виступаючи проти поширеної тепер критики проти Британії, Спаак заявив, що Британія своїми жертвами та своїм героїзмом під час війни заслужила собі на те, щоб тепер з відповідним виrozumінням та симпатіями розглядати її власні труднощі.

В БОРІТБІ З КРИЗОЮ БРИ-
ТАНІЯ ЗМЕНШУЄ УРЯДОВІ
ВИДАТКИ.

Лондон, 26 серпня. — В татую своїй боротьбі проти фінансової кризи, викликаної завеликим відливом доларових й золотих резерв з державної скарбниці, британський уряд заповів зменшення видатків в усіх урядових департаментах.

НІМЕЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ
ЗВЕРНЕТЬСЯ 7-го ВЕРЕСНЯ

Франкфурт, 26 серпня. — Прем'єр одинадцяти німецьких країн західних зон, що творитимуть тепер західно-німецьку федеративну республіку, відбуду наради в місті Гобленці, у французькій зоні та рішили скликати першу сесію тількищо вибраного парламенту на день 7-го вересня п. р. Нища палата цього парламенту, яка складається з 402 послів, збереться цього дня після полудня в місті Воні. Вища палата, що складається зі 43 представників урядів поодиноких країн, збереться того самого дня перед полуднем. Федеральна Асамблея, що складається з усіх 804 членів, 402 членів парламенту і такої самої кількості парламентарних представників, іменованих урядами поодиноких країн, збереться 12 вересня і в тому дні вона вибере першого президента федеративної республіки. Кандидат на канцлера республіки, д-р Конрад Аденауер, заявив, що нова німецька держава буде намагається одержати голос в усіх справах спільної оборони західного світу.

ФРАНЦІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ
ВІДПОВІДНОЇ РОЛІ В
УСІХ ОБОРОНИХ
ЗАХОДАХ.

Париж, 26 серпня. — Французький уряд звернувся офіційно нотою до всіх 11 партнерів Атлантиського пакту, звертаючи їм увагу, що французький парламент і французький нарід бажать мати свого представника в усіх можливих оборонних комітетах, передбачених 9-тою статтею Пакту. В ноті різночасно звертається увагу, що з американської зброєвої допомоги французька армія повинна одержати таку частину, яка відповідає 6 П передовому значенню в підготовці оборони європейського континенту.

ВОЄННІ ЗЛОЧИНІ МАН-
ШТАЙНА

Гамбург, 26 серпня. — На судовій розправі гітлерівського маршала фон Манштайна перед британським військовим трибуналом, прокуратор закінчив відчитувати акт обвинувачення. Він назвав Манштайна безпощадним воєнним злочинцем, що використовував полонених для очищування підмінованих теренів. Обвинуваченому закидається 17 воєнних злочинів, між ними теж вбивство 10,000 жидів на Кримі.

ТАЄМНА НАРАДА НІМЕЦЬ-
КИХ ЕПІСКОПІВ

Фульда, Німеччина, 26 серпня. — Католицькі єпископи Німеччини відбуду в цьому місті свої річні наради, задержуючи їх перебіг і вислід в повній таємниці. На закінченні наради проголошено тільки спільне послання, в якому говориться, що в світі так довго не буде тривкого миру, як довго люди і народи не респектують Божих законів.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130
of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Ha рік	\$7.00	One year	\$7.00
Ha рік	\$3.75	Six months	\$3.75
Ha рік	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Закордоном:			
Ha рік	\$10.00	One year	\$10.00
Ha рік	\$5.25	Six months	\$5.25
Ha рік	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською Частинкою):			
Ha рік	\$2.50	One year	\$2.50
Ha рік	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРАВЖНЯ ІСТОРИЧНА ПОДІЯ

3 днем 24 серпня 1949 Північно Атлантийський Пакт набрав сили, став діючим. Коли це тверджував у Вашингтоні президент Труман своїм подвійним підписом, не тільки присутні при цій церемонії репрезентанти держав, що ратифікували цей договір, але весь світ відчув, що сталася справді велика подія. І так воно дійсно є.

Велика це подія в першу чергу з американського боку, бо звязує тісно, як ніколи досі, Західну Європу з Північною Америкою, складаючи на цю останню величезні моральні, матеріальні й мілітарні зобов'язання. Вже сама ця злука, якщо вдержитися довгий час, залишить цілком певно великі сліди і матиме далекосяглі наслідки, без огляду на це, чи прийде до воєнного конфлікту з совєтською агресією, чи ні. Подія ця важна теж і з цього боку, що вона цілком певно скріпить ще більше протикомуністичні сили в Європі й додасть їм духа в боротьбі з комуністичним наступом. Кожна з 12 країн, що об'єднані Північно Атлантийським Договором, сьогодні певна, що коли б вона завтра впала жертвою збройного нападу, вона має за собою величезну силу об'єднаних демократій. Це вже не ілюзія і не поборона побажання, але дійсність, з якою майбутній агресор мусить заздалегідь рахуватись. Воно навіть подумано, щоб він рахувався, бо ж властива ціль Північно Атлантийського Договору налякати майбутнього нападника тим, що він матиме проти себе відразу велику мілітарну силу, готову до оборони.

Іншими словами — як це тепер у звичай поєднанні називають — не повториться більше 1914 рік, ні 1939. Чи так дійсно станеться і чи цей Північно Атлантийський Договір захистить мир і залікає есентауального агресора, це вже друге питання, про яке прийдеся поговорити другим разом. Сьогодні стверджуємо, що було й є в задумі тих, що створили Північно Атлантийський Пакт і в що вони переконані, а саме, що оборонний характер цього договору та сила, яка стоїть за ним, забезпечать мир Європі, а то й цілому світові. Цього миру, як знаємо, сьогодні нема. В тому самому дні, коли президент Труман клав свої підписи у Вашингтоні під Північно Атлантийський Пакт, в Маямі американський амбасадор, Філіп С. Джекоп, промовляючи до Ветеранів Чужинських Воєн, заявив, що світовий мир не є „певним і забезпеченим“ та що ми боремось сьогодні на Атлантийським та Пасифічними фронтах за тривкий мир так, як боролось у воєнних роках.

Отже таке є сучасне положення. Демократичні потуги, бажаючи завести тривкий мир у світі, об'єднались для цієї цілі на європейському фронті боротьби Північно Атлантийським Пактом, який знов є завершенням цілого ряду інших договорів. Те саме повинно тепер статись ще й на Тихоокеанському фронті. Щойно тоді буде можна говорити про глибоку мобілізацію демократичних сил для боротьби з тоталітарною, комуністичною тиранією. З цєю останньою мобілізацією йде доволі пияво, головню тому, що її тятар слав би цілком певно майже виключно на Злучені Держави, а піднімаються поважні сумніви, чи можливо вдержати в один час аж два важкі тягарі навіть такий потуги, як Америка. Проте події розвиваються в такий спосіб, що Північно Атлантийський Пакт таки мусить бути доповнений Тихоокеанським Пактом. Бо в Європі совєтська агресія вправді припинена, але в Азії вона далі поступає.

Диверсія в комуністичній партії

У зв'язку з югославсько-совєтським конфліктом, комуністичний рух переживає без сумніву одну з своїх найбільш кріз, а світ приглядається одному з найбільш інтересних експериментів диверсії, неімовірної досі в рядах тоталітарно-диктаторської комуністичної партії. З цим конфліктом і з цєю диверсією зв'язаний такий великий комплекс справ світового значення, що не від речі буде бодай коротко їх проаналізувати.

Комуністична партія базується на світоглядних догмах і на засадах вождівства, що виключає будь-яку дискусію на цю тему. Власне на ті безкомпромисовості і виловинивсь комунізм з російської соціалістичної партії. Його історія відома. На початку цього сторіччя в цій партії були виникли гострі противоріччя на тлі організаційного й тактичного питання, головню у зв'язку з домаганням Леніна щодо строї централізації та безкомпромисовості з іншими партіями в революційній боротьбі.

На партійному конгресі в Лондоні в 1930 році сторонники Леніна найшлися в більшості і тоді прийшло до розколу та початку комунізму, в протилежності до конгресової меншости. По лінії вождівства, догматизму і безкомпромисовості пішов дальший розвиток комунізму, винищуючи безпощадно в своїх рядах не тільки своїх ворогів і противників, але й навіть найближчих „ухильників“ від встановлюваної по аподиктичному партійній „лінії“. Ще під час боротьби за владу і опісля вже при владі, комунізм сам з центра поробив цілий ряд мильних експериментів, за кожним разом випростовуючи скривлену ним самим партійну лінію все новими жертвами дійсних і уявлених ворогів комунізму.

Национальностеве питання було завжди найслабшим місцем російського комунізму, що від приходу до влади в Росії почав з кожним роком шораз більше перетворюватися в скрайній російський націоналізм, з усіми ознаками царського імперіалізму та ще з великою добавкою власного. Национальностеве питання розв'язувано теоретично і гаслами, які не мали нічого спільного ані з дійсністю ані з комуністичною теорією як такою. Не диво, що власне це питання стало каменем спотикання комунізму вже від самого початку приходу комуністів до влади і тепер воно готово стати його могилою, що було б тільки цілком логічним.

Деякі факти з історії підсовєтської України багато декого під цим оглядом вясняють. Ще під час революції між самими українцями найшлися деякі одиниці, що з думкою про свій нарід та про свою країну були цілком ширими комуністами — та дали деякий вклад в перемогу комунізму в Україні, не здаючи собі справи, що цим допомагають „матір розпінати“ та що в боротьбі за пропагандивне соціальне і національне визволення, вони стали обдуреним знаряддям „собрателів землі русскої“. Деякі з них опісля пробували спокуювати свій гріх смертю, інші пробували його направити активною боротьбою проти комунізму, а ще інші, раз залізиши в зрадницьке багно комунізму, гинуть в ньому і по сьогоднішній день.

Перша спроба диверсії в комуністичній партії була в Україні, і вона зв'язана з іменем Олександра Шумського, зразу соціалістом-революціонером, в 1917 році членом Национальної Ради. Шумський „переконався“ на комуніста, в 1919 році став послом УСРР у Варшаві, а в 1924 році авансував на наркомосвіті. Протягом відносно короткого часу, як на переконаного комуніста, він пізнав цілу облудність російського комунізму у відношенні до інших народів та став на становищі, що Україна повинна бути комуністична, але цілком незалежна від Москви. Що найменше за такий національний „ухил“ його в 1926 році звільнювали, заславши на Московщину.

Тіто є сьогодні нічим іншим, як тільки югославським Шумським. Тільки обставини для його „шумськості“ є сьогодні далеко сприятливіші, як під внутрішнім, так і зовнішнім оглядом. В нутрі країни Тіто має поліцію і військову, має за собою югославський комуністичну партію і не має російських гарнізонів. Під зовнішнім оглядом, совєтсько-західній суперечності в світовому масштабі творять ідеальне тло для цього нового югославського шумськості. Диверсія Тіто в комуністичній партії на національному тлі вже майже з першого дня стала міжнародною проблемою і то проблемою першої ваги, якої Москва не може і не потрапить розв'язати на „шумськості“ — засланням на Сибір. Зі самого теоретичного проголошення на-нього виroku смерті московською партійною „Правдою“ Тіто в таких обставинах не багато собі робить.

Є підстави твердити, що диверсія Тіто може бути початком кінця комуністичної партії та комуністичного руху взагалі. Сталін називає себе „вождем і учителем“ світового комунізму та прокляв Тіто

еритиком, зрадником, бунтівником і тим подібними епітетами. Тіто зі свого боку, що в своїй країні не хотів задовольнитися гавлятерівським становищем Сталінового „сратника“, як це зробили інші комуністичні півголови, твердить, що це власне Сталін і російський комунізм зрадили комуністичну ідею, що вони є еретиками і т. п. Сталін має свою пропагандивну машину, а Тіто має свою. В цілу авантюру випхав своїх „чотири грейцарі“ демократичні країни і диверсійна пропаганда війна почалася на цілій лінії.

Без огляду на дальший перебіг і остаточний вислід цієї докищо „холодної війни“ в самій „комуністичній сім'ї“, з неї вже жадна сторона не може вийти переможцем. Про це підбадьють теж зовнішні сили. Диверсія Тіто порушила найглибші основи кремлівської диктатури під знаком комунізму, поставила в сумнів простоту визначеної Кремлем партійної „лінії“, захитала встановленими на Кремлі комуністичними догмами, потрясла до споду авторитетом кремлівського „вождя“ — диктатора і вибила клина в саму комуністичну партію, якого вже ніколи не можна буде усунути без того, щоб не залишилася рана, яка в обставинах може бути смертельна.

Це тим більше в комуністичній партії, яка може розлетітися як домок з карт, як тільки витягнати з-під нього підставу. Тоталітарна партія може теж тільки тотально розвалитися.

Як згадало, диверсія Тіто вдова завдати смертельного удару комуністичній в світовому оглядовому політичній площині. Комуністична Москва знає, чому вона тепер проголосила комуніста Тіто своїм ворогом ч. 1. Виступ комуніста Тіто проти комуніста Сталіна це далеко важливіше, ніж будь-яка не-комуністична критика комунізму. Не-комуністичні злочинність комунізму; вони самі це знають і бачать. А диверсія Тіто це найбільш заразлива гангрена в самому комуністичному організмі. Свідомо того може бути хоч би створення проти-московської „вільної комуністичної партії“ в Німеччині та панічний страх Коминформу перед „тітоізмом“ в усіх інших сателітських країнах. Нічого дивного, що всі ці події приковують загальну світову увагу та що їм надається так великого політичного значення. Це тим більше в обставинах „двох світів“.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

Конфлікт між свободою і деспотизмом

На європейському ринку появилася автобіографія Юлія Бранатіа, одного з найвищих сучасних соціалістичних публіцистів, п. н. „Auf dem Suche nach Milenium“. Сам автор живе в Лондоні.

У цій книжці є багато цікавого автобіографічного матеріалу, але про те не будемо тут згадувати, звертаючи увагу тільки на уступ, який вказує „шлях до волі й миру“ і відноситься в цілості до сучасної доби. При цьому зазначимо, що автор глядить на дальший розвій суспільного ладу в світі з соціалістичного боку. Однак це нас тут не цікавить, а що інше, а саме, як глядить автор на історичний конфлікт між свободою і деспотизмом і яке місце повинна, на думку автора, зайняти в цьому конфлікті людина, що зархаковує себе до людей зі соціалістичним світоглядом.

Як відомо, каже автор, уже доконався поділ Європи й світу на Схід і Захід. Поділ цей тим жакливішим, що через нього готова спалахнути третя світова війна. Однак даремно шукати причини його в соціальної революції східної Європи. Перехід великої земельної власності на Угорщині в руки безземельних і малоземельних селян знайшов одобрения серед багатьох англійських робітників. Так само удержавлення індустрій в Польщі й Чехословачії. Але що Угорщина, Чехословачія і Польща підпали під сферу влади Совєтської Росії та на ділі стали її провінціями це безпекоті не тільки англійських капіталістів, але й англійських соціалістів. Бо найкращі між ними кажуть: коли комуністична офензива мала би владу комуністів, тоді ці країни стали би російськими провінціями, як це сталося із Польщею, Чехословачією, Угорщиною і Румунією. Англійські робітники не бояться соціальних перемін, але вони бояться влади російського абсолютизму в світі.

Що не думати би про комуністичну диктатуру, одне є певне: вона з konieczности веде до тоталітарної терористичної вождівської диктатури з усіма її жакливішими явищами й наслідками, які бачимо в Совєтській Росії. Під такою диктатурою немає місця для волі людини й громади. Коли ж демократичний ґрунт боротьби робітничої класи не знищений, тоді робітники можуть прийти до влади, як це сталося в Англії й поширювати й розвивати соціалізм без знищення рівночасно волі.

Консервативна демократія залишає робітничий клас повну свободу боротися за соціалістичну демократію. Комуністична диктатура нищить вправді приватно-капіталістичний суспільний устрій, але одночасно нищить вона і ту сферу індивідуальної свободи, яка є основою духового й морального розвитку людей.

Всі духові перевороты в історії людськості завдячуємо духовим велиттям, які панівні ідеї свого часу ставили під знак запитання. Думка людей, який не присвячує воля духа і яку вона не оживлює, кожені в ледоватій ночі тоталітарної схоластики, як це бачимо в Сталінському комунізмі. Всі великі епохи мистецтва попереджувала революція духа проти перестарілих форм мистецтва та всі великі твори мистецтва — трагедії Еврипіда, скульптура Мікеланджело, картини Рембрандта, симфонії Бетговена, це бунти некеблєваного духа, це протести творчого духа проти мистецьких і соціальних конвенцій. В суспільному устрою, де задумана свобода думки й освіти, мусить замирати мистецька творчість.

І так стоїмо й нині знову перед світоісторичним конфліктом між свободою і деспотизмом. Цей конфлікт історично неминучий. Кожний справжній соціаліст, кожний вільнодумець, не може бути нечесним із собою і не може не захищати своєї свободи.

Кріза нашого часу це кріза до теперішнього світу. Ми стоїмо на порозі нової епохи. І ми хочемо, оскільки це в наших силах, переіходити тому, щоб ця епоха стала епохою варварства, епохою Сталінського комунізму.

„Свобода“ й мир у нинішній історичній ситуації це тісно зв'язані й актуальні проблеми. Втрата свободи, яку несе за собою експанзія комуністичної Росії, є нині, при даних відносинах, сил у світі, смертельною небезпекю для миру. Тимто мусимо протидіяти проти цієї експанзії, щоб не допустити до катастрофи нової світової війни, яка започаткувала би епоху варварства. Тимто свобода й мир мають нині історичні функції як ще ніколи досі в історії. Мусимо захищати свободу, бо вона водночас запорука миру. І мусимо захищати мир, бо він водночас запорука свободи.

В. П.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ! ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

К. ПЕТРУС
СОВЕТСЬКІ АРЕШТАНТИ
ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.
102)
Зрозумійте ж, нарешті, що я не заперечую життя й того, що воно наплодило на нашій планеті. Я зустрічаюсь з членами клубу „самовбивців“, жодної молекули з їхнього варива не міг сприйняти. Це не те! Вони заперечують життя, а я хочу його ствердити, спочатку запереченням атеїстичного абсурду, а потім ствердженням вічного сенсу життя. Я хочу осяяти життя світлом істини, щоб усе стало усвідомлене й безсмертне, і тоді ніякі вже космічні катастрофи не настрашать. Якщо позаду й попереду мене все та сама вічність, а моя свідомість тільки пересувається по її шляхах, то все, що я бачу цією свідомістю — величне, прекрасне і божевисте! Розумієте ви мене? Ось у цьому і весь сенс. І тоді споглядаючи вами руїни в яких я перебуваю, і мої однокольні лахміття в вуляночому поросі і бруді, і цей блідий денний відбиток світла запаланий у чорній павутині, стануть елементами передвічного плану Провидіння... В цій понурій норі я підраховував, скільки лишається людині вільного часу для „чистого життя“, якщо розглядаючи його очима безбожників. За пересічної тягlosti його, наприклад, 50 років, двадцять із них іде на сон і відпочинок,

дальші двадцять витрачається на навчання, військову службу й працю, а решта десять років — на їдженя, виконання природних потреб, щоденне мивання, роздягання, одягання, і біля року на всякі „дрібні видатки“. А для чистого життя нічого не лишається. Нам пропонують сенс життя знаходити в самому житті, тобто в перерахованих вище функціях: у спанні, в їданні, відвідуванні убиральні, розмноженні, боротьбі всяких ізмів, щоб знов таки гепнутись неминучим пшиком!... Ні, пане мій, ці рецепти вже перевірені й випробувані. Навіть королі й мільйонери, як-що вони чесні й послідовні, не будуть запевняти, що сенс життя полягає в самому житті та його функціях. Що таке історія? На кожні сто років історичного життя народів 85-80 років припадає на війни і самознищення, і 10-15 років — на перепочинок, під час якого нащадки мавп

готувались до чергової кризової битви... І, щоб ця жаклива правда не так жакливо болялася, для прикривання її вигадано всякі дарвінізми, психоплазми, рефлексології, мутації і, нарешті, класову боротьбу з соціалізмом і комунізмом. Учора показували людям південь і гукали: „Вперед!“, і вони мчали до нього, як божевільні. А сьогодні в хаосі цього руху пролунав новий вигук: „Стійте, йолоти, куди ви прете? Даремні ваші тисячолітні зусилля, повертайте назад на північ!“ І пішла така колотнеча, що, як кажуть, чортам нудно стало! Задні стали передніми, а передні — задніми. А там, дивись, через кілька сотень чистих років, хтось загорілає в новому вже „хвості“. „Стійте, обер-йолоти, не туди претесь! Вперед!“ — це значить — на схід! І знов піде ще гірша колотнеча! Кому потрібна вся ця нескінченна штовхання? Богові, Сатані, людям, чи „психоплазмі“? І коли я відповім собі на це питання, в цій дірці мене не стане. „В селянському робочому одязі, босий і без кашкету, під пальючим промінням серпневого сонця, з величезним кошем на плечах, він“ щодня з'являвся між курортниками і багатозначно вигукував: — Вітаміні і залізо! Класична французька слива! Вічна молодість і безболізне довголіття! Вітаміні і залізо! Білолиці й смагляві, повні й худорляві, потворні й ніжні, старі й молоді, горбоносі й кучеряві, інтелігенти й пархати, як хижки, налітали на нього, розкопалювали темно-синій чорносилів і вигукували: — Ах, що ви маєте, хіба можна з бідних совєтських літераторів і журналістів брати по двадцять копійок за десяток? — Ну, слухайте, товаришу селянине, звідки ви такі розумні слова виголосите?

— Ви так переконливо говорите, що прямо хоч не хоща, а купити у вас цього чорносливу. — Товаришу садівник, ви вчора продали мені три десятки цих самих слив у яких було кілька штук червей. То чи не можна одержати у вас на заміну?.. Ай, що він робить! Дивись, Басю, цей садівник такий широкий характер, що замість кількох черв'яків слив дав мені цілий десяток! — А він ходив від санаторії до санаторії, по пляжу й урвища берега і вигукував: — Вітаміні і залізо! Санаторії й будинки відпочинку, приватні квартири й кімнати — все було переповнене, і сочинський берег у соромливому здриганні ледве встигав обслуговувати тисячі випещених, ніжних тіл, належних синам і дочкам далекої Палестини. — Ти знаєш, Ада, що я за тиждень уже втратила чотири кіло? Лікар засвідчив безпе-

речні ознаки видужання... — Саро, ну, коли ж ми з тобою почнемо збиратись додому? Як вже таки да зашудилась за нашою Москвою! — Абраме Яковичу, як ви думаєте, чи варто нам по дорозі заглянути в рідний Київ і поздоровити цього нашого сопляка? Він тепер уже з орденом — не Мойісе, а Мойісе Григорович, і мені вже телеграфували, що переїхав на воєнвідвіську квартиру. (Дальше буде).

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

О. П. Корсуновський.

Остання ніч Дмитра Вітовського

(Сторінки із щоденника).

Тридцять років минуло від часу трагічної загибелі полковника Дмитра Вітовського. Ця велика сума річниця відзначена у всій національній українській пресі відповідними статтями. Тут я поділюся тим, що занотував у моєму щоденнику про останню мою зустріч з покійником полковником. Гадаю, що це цікаве мусить бути не тільки українському загалові, але й будущому, чи вже існуючому істориків, бо про це, крім ще живих свідків, та учасників його останньої ночі, — ніхто не знає.

Наперед хочу внести поправку до наспісних статей, які кажуть, що Вітовський загинув, коли летів із Парижа на Україну. Він летів не з Парижа, а з Відня.

А тепер нехай говорять щоденник:

7 серпня, 1919 р. Відень. Увечері (25 липня) відбувся третій концерт (Української Республіканської Капелі) у Відні, там само, що й попередні (в залі „Концерт-Гау-з’у). Хоч і нервово співали під впливом раціоністичних „загальних зборів“, але концерт пройшов з блискучим успіхом при переповненій шістьох величезній залі. Квіти на естраді — цілий парк.

По концерті зайшов до нас О. Олександр, наш славетний поет. Від імені українського посольства у Відні він передав нам запрошення на раут, який воно улаштує на честь капелі і який має відбутися завтра в суботу 26 липня в „Штадт-Паркові“ на острові.

В суботу в 7-й год. вечора розпочався раут. Крім нас та офіційних представників уряду, була присутня майже вся українська колонія у Відні як наддніпрянці так і галичани. Не бракувало й чужинців. Навіть наш друг, інж. Я. Не-час, спеціально приїхав з Чехії, щоб ще послухати нашого співу.

В цей час наш посол В. Липинський подався до дімісії, а тому в імені посольства першим привітав капелю промовою заступник посла п. Полетика. Після цього говорив О. Степаненко, підносячи значення капелі якраз в сучасний мент.

Полковник Д. Вітовський, галицький військовий міністер, який саме тепер вертає на галицький фронт, закінчує свою теплу промову обіцяюкою передати Армії привіт від капелі, та що він переконаний, що якби він ще повернувся відділя, то привезе від Армії таку відповідь: — „Він співає та на чужині, а ми будемо бити на Україні“.

Говорили ще д-р Трильовський, проф. Колесса, кооператор Сербиненко, редактор А. Хомик (з присутніми йому комісним жестом: розмахуючи руками, він складає пальці, у вигляді „дулі“ і при словах „Ідьте у світ!“ показує цією комбінацією з трьох пальців в бік того „світу“), Семка, Окуневський та інші. З особли-

нунув за північ. Але скінчився він не для всіх. Полковник Д. Вітовський запросив Кошиця і ще кількох довірених осіб поїхати з ним до готелю „Кайзергоф“, щоб довірчо поговорити про справи держави й потім „докінчувати“ бенкет. Був запрошений і я. Під час нарад він сповістив нам, що вранці вилітає аеропланом на фронт. (Розмов не записую, бо рахую їх державною тайною, а щоденник в безперервних переїздах міг би дістатися до небажаних рук). Після розмов перейшли до „закінчення рауту“.

Перші проміння Геліоса привитали нас, коли ми розходилися кожний до себе, а на прощання Вітовський обдарував мене річчю, яку згодом „пердарував“ Кошицеві.

Своєю обіцянки, котру висловив Вітовський під час рауту, він вже не міг виконати: на другий день ми одержали потрясаючу вістку, що десь над Німеччиною літак згорів, а разом з ним і він з його пілотом Чучманом.

Останню ніч у своєму житті він провів з нами.

Вибори в Західній Німеччині

(Кореспонденція з Європи).

14 серпня населення Західної Німеччини вибрало послів до першого парламенту своєї країни, що має бути окремою державою. До виборів було у правнених більше ніж 31 мільйонів громадян. Взяли участь у виборах коло 80%. Найбільше голосів здобув Християнсько-Демократичний (соціально-християнський) Союз — 7,351,000 (139 мандатів). На другім місці стоїть Соціал-Демократична Партія з 6,932,000 (131 мандатів). Третя за числом виборців — Вільна Демократична Партія: 2,188,000 (52 мандати).

Комуністи мали 1,360,000 виборців (15 мандатів). Баварська Партія 986,000 (17 місць). Далі йдуть менші партії. Комуністи, згідно з числом голосів, мали б мати більше мандатів, але їх голоси „розбилися“ по округах.

Перед виборами велася широкі агітація — в пресі й по вічах. Подекуди бували гострі сутички між комуністами та їх противниками, що кінчалися бійкою і вмишуванням поліції. Одного комуніста вбито на вічку. Однак головними противниками були християнські демократи й соціалісти-демократи.

Для Західної Німеччини комуністична небезпека не має значення. За війни мільйон німців, побувши в Сов. Союзі, бачили на власні очі „комуністичний рай“. Мільйони німських полонених перебувають ще й сьогодні в СРСР. Мільйони вигнаних совєтським урядом німців її східних територій перебувають у Західній Німеччині. Ці не мають симпатії до Сталіна і його режиму.

Більшою небезпекою могло бути відродження німецького нацизму (гітлеризму) в Німеччині. Але ще живі спомины про катастрофу, до якої Гітлер довів Німеччину. Тому, хоч на національній струні грають усі партії, однак ні одна не проголошує в своїх кличах диктатури.

О. Г.

Советська інтелігенція

4)

А цей самий студент писав замість слова „дисципліна“ три чудернацькі комбінації: „дв“, „ств“, „вл“, а власне імя в його ортографії виглядало так: робота „Сирьгія“ Л-а. Очевидно, „Сирьгія“ не був винятком, бо про безграмотність випускників вищих шкіл почали трубиті всі часописи, посилаючись на масові скандальні факти. Тому на початку 1935 року видано розпорядження про перевірку грамотності студентів усіх середніх і вищих шкіл по цілому Союзі.

Приїхала така комісія з центру і до Кривого Рогу. „Перевіркою“ був звичайний диктат пересічної трудності на 140 слів. По загальних підсумках виявилось, що Криворізький Педінститут зайняв на Україні перше місце... по безграмотності студентів. А в самому інституті перше місце „з кінця“ зайняв загаданий „Сирьгія“, що зробив 205 помилок лише в тих словах, котрі можна було прочитати. З цього загалу студентства лишень двоє написало диктат без помилок.

По тому негайно оголошено наказ директора інституту, в котрім, між іншим було сказано: „Студенти не вміють писати навіть тих найпотрібніших слів, котрі зустрічаються в щоденному життві. Наприклад: пишуть „дирекція“, „інститут“ і т. д. „За тим в наказі значилось, що на всіх курсах всіх трьох факультетів запроваджують семінари до вивчення української мови, а на керівників семінарів призначено професорів і сильніших студентів. А далі під наказом підпис: „Директор інституту“ С.

Та трьохмісячний семінар поміг мало там, де потрібно було кілька років праці, і наслідків майже не дав жадних. Що ж до Сергія Л., то він представляв собою цілком жалюгідну фігуру. Виплаувався сльозами з тих предметів, які здавалося усю і які можна було збути порожньою балаканиною, він спинився на „мертвій точці“ перед мовою.

З браку професорських сил цілий рік мовознавчих дисциплін він тоді дуже здібний і вимагаючий доцент Д. Зважаючи на загальний рівень студентства, він звів свої вимоги до найелементарніших відомостей з граматики та історії мови, але далі не уступав і знань, визначеного ним мінімуму вимагав строго і безапеляційно.

Якщо ви готуетесь стати учителями середніх шкіл, то мусите знати боляк те, про що буде школярів учити. Більшого я від вас не вимагаю, але не допущу, щоб ви, скінчивши інститут знали менше, ніж мусять знати ваші майбутні учні — говорив він.

І доцент Д. не зважав на те, що на нього сипалися доноси і скарги, тим більше, що директор постійно стояв у його обороні, боючись залишитися зовсім без викладача. Єдиним наслідком були лише зауваження, що „доцент Д. не може забезпечити високого проценту успішності студентів“, а тому не мав чести бути внесеним на дошку „ударників“. Але Д. на це не зважав і своєї тактики тримався далі.

Одного разу доцент Д. викликав до себе декана літературно-мовного факультету „товаришка“ К.

— Слухайте, тов. Д. Як буде зі студентом Л.?

— Шановна Поліна Іванівна, я думаю, що зі студентом Л. нічого не буде: він є цілком безграмотний.

— Але, дозвольте, тов. Д. Як же це так? Партія і уряд поставили перед ним певні завдання, видали кошти на його

завдання іспити студенту Л., без огляду на його знання. І я, маючи такий папірець, запису.

— Ну-у-у! — збентежено за-протестувала К. — Я не можу брати на себе такої відповідальності...

— Отже, бачите! Ви є дека-ном і членом партії, а відповідальності про незаконний запис іспиту не хочете брати. Не возьму і я його, бо також відповідаю перед партією і урядом за довірену мені роботу, хоч я є тільки звичайним

викладачем, і то безпартійним.

— Власне, — вирвалося у К. — ви, як безпартійний, не можете за нього відповідати, але ми мусимо! Маємо вже нагінки з партійного комітету. І гол-овне, що, колиб він не працював над собою, то відпові-дальність впала би на нього, але він працює і вперто пра-цює! Сидить над книжками до пізньої ночі... Не можу зрозу-міти тільки, чому йому не вла-деться опанувати матеріял!

(Дальше буде).

СПІЛКА МИСТЕЦЬКОЇ ПРАЦІ!

Група новоприбулих українських мистців (малю-різбярів, архітектів, графіків) в Нью Йорку та в околиці, з яких кожний перейшов уже практику в американських підприємствах та має за собою відповідний мистецький стаж та осягати у краю, заснувала товариство п.н.

„СПІЛКА МИСТЕЦЬКОЇ ПРАЦІ“

Відомі мистці як: Микола Бутонч, Святослав Гор-динський, Сергій Литвиненко, Антін Малюха, Іван Па-ливода, Дмитро Паторока, Володимир Січинський своєю участю забезпечують відповідно високий мистецький та технічний рівень роботи.

ДІЛЯНКИ ПРАЦІ СПІЛКИ ТАКІ:

АРХІТЕКТУРА: проєкти і мистецтвознавчі поради при будові церков, каплиць, нар. домів, палаток і мистецьких домів. Проєкти стилізованого урештєвляння інтер'єру, меблів, до-мі. РІЗЬБА: іконостасі, килими, вітальні, пропелетарні, пам'ятники (монументи) погруддя, портрети і т.п., в дереві, металі та палевій глині (теракоті).

МАЛЮВАННЯ: малювання мешкань, краєвидів, ілюстрацій, саль театральних та театральних декорацій. Просування та на-копчування розмальовань перко в. Малювання образів, ікон, іко-ностасів, хоругв, прапорів, плакатів та продаж готових обра-зів українських мистців, членів спілки.

ГРАФІЧНІ ПРАЦІ: обслуговування та лінографії до книжок, екслі-брів, комерційне мистецтво — фірмові знаки, плакати, етикетки, проєкти віданок, печаток для товариств та організацій.

УЖИТКОВЕ МИСТЕЦТВО: декоративні керамічні виробы-посуди, ляльки і т.п., в гугульському, полтавському та інших одиницях укра-їнського стилю. Церковні різь, прапори, оправа свангелій, хоруг-ви, золочення різь.

Спілка виконує свої праці з мистецьким смаком, не-звичайно старанно, добрими матеріялами і не дорого. Американське і канадське українське громадянство підтримує „СПІЛКУ МИСТЕЦЬКОЇ ПРАЦІ“ не лише дає змогу жити і працювати певній кількості мистців, але у багатьох випадках може утримувати та розви-вати у свободних умовах багато цінних звичаїв та куль-турних традицій, які в краю загрожено винищенням.

Зі зголошеннями і запитами просимо звертатися на адресу крамниці „НАДІЯ“ (між 1-2 Євено, коло укр. кооп).

76 EAST 7th STREET, NEW YORK 3, N. Y.

Tel.: Algonquin 4-8332

ЗАПРОШЕННЯ

НА

Пятнадцятий Річний Зїзд ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

ДО:

ДИСЦЕПЛІН УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВ, ПАРОХІЯЛЬНИХ ГРОМАД,
ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА УСТАНОВ ТА ДО НАЦІОНАЛЬ-
НИХ ТОВАРИСТВ І ОРГАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ:

Велимишановні Отці, Урядники і члени!

Масмо за шану повідомити Вас, що 15-й річний Зїзд Організації Державного Відродження України та братніх організацій: Українського Золотого Хреста і Мо-лоді ОДВУ відбудеться цього року в днях 3-го, 4-го і 5-го вересня.

Зїзд має на цілі перевірити наші сили, переглянути нашу працю, намітити пляни праці на наступний рік та запланувати перед світом і перед намишми братами на рідних землях, що ми й надалі будемо підтримувати морально і матеріяльно визвольну боротьбу українського народу зо всіма займачами українських земель в змаганні за Самостійну й Соборну Українську Державу.

Кожного року українські патріотичні і соборницькі товариства, парохії і ор-ганізації вислали на наш Зїзд делегатів, та склали свої добровільні дати на на-родні цілі, й таким способом підтримували визвольні змагання українського на-роду. Масмо надію, що цього року українське громадянство в Америці, більше чим ко-ли передтим дасть доказ солідарності з нашою діяльністю, та з нагоди 15-го річного Зїзду гідно зарепрезентує себе своїми щедрими делегатами і датками на інформацій-но-визвольну акцію.

Цією дорогою масмо честь просити Вашу славу Організацію до ласкавої у-части в Зїзді. Просимо Хвальний Уряд ласкаво вибрати своїх делегатів на цей Зїзд та подати нам їхні імена і адреси.

Ми також осмілюємося просити Хвальне Товариство, щоб з цього приводу во-но зложило даток на інформаційно-визвольну акцію, який можна передати делега-том на Зїзді, або переслати на руки Центральної Управи ОДВУ. Зокрема віримо, що всі ті товариства, яким віддал не дозволить взяти участі в Зїзді, зарепрезенту-ють себе відповідними пожертвами на визвольну боротьбу українського народу.

Зїзд відбудеться:

3-го, 4-го і 5-го вересня 1949 року

В UKRAINIAN DEMOCRATIC CLUB HALL
2376 GRAYLING STREET, HAMTRAMCK 12, MICH.

Зголошуватися на Зїзд, звертатися за відомостями про посіб і час відбуття Зїзду, треба на адресу Центральної Управи ОДВУ. Також добровільні пожертви слід турки посилати. Адреса Центральної Управи слідує: Organization for Rebirth of Ukraine — 10944 S. Wentworth Ave., Chicago 28, Illinois.

Надісмося на ширій відгук з Вашого боку і остасмо з українським привітом:

Слава Америці і Україні!

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ:

Проф. Олександр Неприкий-Грановський, голова; Інж. Степан Куропась, місто голова; Володимир Шемердик, секретар; Михайло Баран, фінансовий секретар; Іван Попович, Марія Джун-ка, Іван Харамбура, члени Центральної Комісії; Марія Тихоняк, голова УЗХ, Павлина Різник, секретар, Маруся Попович, зяюкова Молоді ОДВУ, Володимир Різник, Володимир Червоток, Григорій Кальба, Микола Машталір, Максим Оленяч, члени Організаційного Трибуналу.

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕАТР

під мистецьким продом В. БЛАВАЦЬКОГО

Відкриття сезону 1949-1950

В ПЯТНИЦЮ, 30. ВЕРЕСНЯ 1949

ФІЛАДЕЛФІЯ, САЛІ: TOWN HALL 150 N. Broad St.

„БАТУРИН“

Історичне видовище на 5 днів за Богданом Лепким.
Постанова і режисерія — В. Блавацький. Музичне оформ-лення — Я. Барич. Сценічне оформлення — П. Андрусів.

Початок Вистави о год. 8. веч.

Вклеті вступу вже продаються в Ukrainian-American Citizens Ass'n, 847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa., і Ukrainian League of Philadelphia, Inc., N. W. Cor. 23rd & Brown Streets, Phila., Pa.
Турботи замовлення білетів з поза Філадельфії можна полаго-джувати застосовно на адресу: Ukrainian-American Citizens Ass'n, 847 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.
Вклеті кошти з вистави призначені на ЗУАДКомітет.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ

КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ

ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІ-ТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

